'หญ้าแฝก' พืชมหัศจรรย์ ฟื้นฟูดินและน้ำ

WS: บาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงเป็นผู้ริเริ่มการนำ "หญ้าแฝก พืชมหัศจรรย์" มาใช้เพื่อการอนุรักษ์ทรัพยากรดินและน้ำ และรักษาสภาพแวดล้อม โดยพระองค์ทรงวางพระราชหฤทัยให้กรมพัฒนาที่ดิน เป็นหน่วยงานหลักในการผลิตกล้าหญ้าแฝก เพื่อแจกจ่ายให้แก่ หน่วยงาน เกษตรกรและประชาชนได้นำไปปลูก ซึ่งกรมพัฒนาที่ดินได้น้อมนำแนวพระราชดำริ มาดำเนินการ ทั้งในเรื่องศึกษาพันธุ์หญ้าแฝกให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ต่าง ๆ การขยายพันธุ์ให้เพียงพอสำหรับการรณรงค์และส่งเสริมการปลูกในพื้นที่ต่าง ๆ รวมถึงการสร้างแรงจูงใจให้เกษตรกรและประชาชนทั่วไปได้หันมาสนใจ และเห็นถึงคุณประโยชน์ของการนำหญ้าแฝกไปใช้ในการอนุรักษ์ดินและน้ำกันมากขึ้น

นายเกรียงศักดิ์ หงษ์โต อธิบดีกรมพัฒนาที่ดิน เปิดเผยว่า การนำหญ้าแฝกไปปลูกในพื้นที่ที่ปลูกไม้เศรษฐกิจอย่างเช่น ยางพารา หรือบนพื้นที่การเกษตรที่มีความลาดชัน สามารถช่วยป้องกันหน้าดินไม่ให้พังทลายได้ โดยต้องพิจารณาตามหลักวิชาการ หญ้าแฝกมีประโยชน์มากในการอนุรักษ์ดินและน้ำ การฟื้นฟูทรัพยากรดิน และการช่วยรักษาสภาพแวดล้อม ดังนั้นขอให้เกษตรกรและประชาชนหันมาสนใจในการใช้ประโยชน์จากหญ้าแฝกกันมากขึ้น เพราะเป็นวิธีหนึ่งที่ประหยัดและมีประสิทธิภาพมาก โดยเฉพาะในช่วงต้นฤดูฝน เป็นเวลาที่เหมาะสมในการปลูกหญ้าแฝกได้ผลดี และควรปลูกในขณะที่ดินยังมีความชุ่มชื้นอยู่ ก็จะทำให้หญ้าแฝกมีอัตราการรอดสูง และเมื่อกล้าหญ้าแฝกตั้งตัวได้ก็จะทำหน้าที่ในการอนุรักษ์ดินและน้ำได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ด้าน **ดร.พิทยากร ลิ่มทอง** ผู้เชี่ยวชาญด้านอนุรักษ์ดินและน้ำกรมพัฒนาที่ดิน กล่าวถึงพันธุ์หญ้าแฝกซึ่งมีอยู่มากมายว่า พันธุ์หญ้าแฝกที่นักวิชาการค้นพบเก็บรวบรวมมา ตั้งแต่ปี 2536 จากทั่วประเทศ ในตอนแรกมีประมาณ 40 พันธุ์ด้วยกัน จากนั้น เมื่อนำมาศึกษาในเชิงวิชาการแล้ว และกรมพัฒนาที่ดินได้จำแนกพันธุ์ที่พบในประเทศไทย 28 พันธุ์ ต่อมากรมพัฒนาที่ดินได้สนองพระราชดำริในการคัดเลือกพันธุ์หญ้าแฝกที่มีประสิทธิภาพในการอนุรักษ์ดินและน้ำ เจริญเติบโตได้ดีในสภาพแวดล้อมต่าง ๆ รวมถึงการไม่ขยายพันธุ์ด้วยเมล็ด จำนวน 10 พันธุ์ด้วยกัน โดยแบ่งออกเป็น 2 ชนิด คือ หญ้าแฝกลุ่มและหญ้าแฝกดอน ซึ่งพันธุ์ลุ่มตั้งชื่อตามสถานที่ที่พบ คือ พันธุ์กำแพงเพชร 2 สุราษฎร์ธานี สงขลา และพันธุ์ดอน คือ พันธุ์เลย นครสวรรค์ กำแพงเพชร 1 ร้อยเอ็ด ราชบุรี ประจวบคีรีขันธ์ ซึ่งในปัจจุบันกรมพัฒนาที่ดินใช้เป็นพันธุ์หลักในการรณรงค์และส่งเสริมการปลูกหญ้าแฝกตามแนวพระราชดำริ

"แต่ละพื้นที่ แต่ละภาคเหมาะกับพันธุ์ต่างกัน เนื่องจากหญ้าแฝกทั้ง 2 ชนิดนี้มีลักษณะเด่นที่แตกต่างกัน จึงต้องพิจารณาเลือกใช้ให้เหมาะสม เช่นพันธุ์ลุ่มนั้นค่อนข้างจะเจริญได้รวดเร็ว ตั้งตัวได้ดี ไม่ค่อยทนหากกระทบกับความแล้งมาก ๆ ในทางตรงข้ามพันธุ์ดอนจะเจริญเติบโตช้ากว่า แต่มีความทนสามารถอยู่รอดในสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ได้ดีกว่า"

กรมพัฒนาที่ดิน ได้ผลิตกล้าหญ้าแฝกจำนวน 300 ล้านกล้า เพื่อปลูกและแจกจ่ายให้กับเกษตรกรและประชาชนทั่วไปที่สนใจ โดยกระจายกล้าพันธุ์หญ้าแฝกไว้ตามสถานีพัฒนาที่ดินทุกจังหวัด นอกจากนี้ ยังได้ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รณรงค์ส่งเสริมการปลูกหญ้าแฝกตามแนวพระราชดำริ รวมถึงการร่วมจัดการประกวดผลงานการปลูกหญ้าแฝก พร้อมทั้งรณรงค์ส่งเสริมให้เกษตรกรและประชาชนทั่วไปมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับหญ้าแฝกมากขึ้น ซึ่งสามารถกระตุ้นให้เกษตรกรและประชาชนเห็นประโยชน์ของหญ้าแฝกในด้านการอนุรักษ์ดินและน้ำมากยิ่งขึ้น เกษตรกรและประชาชนทั่วไปที่สนใจปลูกหญ้าแฝกสามารถขอรับพันธุ์กล้า พร้อมขอรับความรู้เกี่ยวกับวิธีการปลูก การดูแลรักษา ได้ที่ กลุ่มวิจัยและพัฒนาการใช้ประโยชน์หญ้าแฝกในการจัดการดิน สำนักวิจัยและพัฒนาการจัดการที่ดิน กรมพัฒนาที่ดิน โทร. 0-2562-5114 และสามารถติดต่อขอรับกล้าหญ้าแฝกฟรี ที่สำนักงานพัฒนาที่ดินเขตทุกแห่ง สถานีพัฒนาที่ดินทุกจังหวัดและหมอดินอาสาทั่วประเทศ หรือโทรฯ สายด่วน 1760.

ดร.พิทยากร ลิ่มทอง

เกรียงศักดิ์ หงษ์โต อธิบดี

กรมพัฒนาที่ดิน หญ้าแฝก